

BUITEN

17^e JAARGANG N°. 14

ZATERDAG 7 APRIL 1923.

Foto C. Steenbergh.

GEZICHT OP HET KOLKJE TE AMSTERDAM.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

GEZICHT OP HET KOLKJE TE AMSTERDAM, ILLUSTR. BLZ. 157	
HET HUIS MET DEN BRONZEN KLOPPER, UIT HET ENGELSCHE, DOOR WILLIAM LE QUEUX (14) . . .	
SIERHEESTERS, DOOR N. V.	159
VAN NICE NAAR MENTON, DOOR TOM SCHILPER- OORT, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 160—163
DE VOETWASSCHING, DOOR K. L. SCHAMP	BLZ. 162
DE OEVERLOOPER, DOOR J. VIJVERBERG, GEÏLL. BLZ. 163—164	
IETS OVER OPENLUCHTSPELEN IN VROEGER TIJD, DOOR J. SCHUITEMAKER CZ.	BLZ. 164—167
PASCHEN, DOOR HENRI VAN DER HORST.	BLZ. 166
VAN MENSCHEN EN DIEREN, DOOR G. D. ROBERTS	167
IN HET PARK VAN HET LOO, MET GEZICHT OP DE BLOEMISTERIJ, ILLUSTRATIE.	168

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gevee alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Het huis met den bronzen klopper

14) door WILLIAM LE QUEUX.

„M OOI zoo. Stothert is geen optimist en hij zou dat niet zeggen, als hij er geen goede reden voor had.” — Hij wendde zich tot Yootha. — „Feitelyk heb ik u sinds het bal niet gezien. Of eigenlyk zag ik u toen ook niet, omdat ik niet wist, dat u het was. Dat was een vervelende geschiedenis voor u — schandelyk zooals men u toen behandeld heeft. Ik hoor, dat u er ongesteld van bent geworden. Ik hoop, dat u inmiddels weer geheel hersteld zyt?” „Dank u,” zei ze koeltjes. „Ik ben er geheel overheen, ofschoon dit niet met al mijn kennissen het geval schijnt te zyn.” „Werkelyk? Ik geloof dat ik u niet goed begrijp.” „Och, 't komt er niet op aan,” antwoordde zij blozend en gaf het gesprek snel een andere richting. ☼ Jessica was byzonder hartelyk en vriendelyk toen zij Yootha en Kapitein Preston een paar uur later op haar schip verwelkomde. Dezelfde gedachte, die Yootha er toe gebracht had la Planta voor den lunch te vragen, had Preston er toe gedreven deze uitnoodiging aan te nemen. Zij wisten, dat, niettegenstaande haar schijnbare poging tot vrede, Jessica nog steeds hun vijandin was en dat haar haat tegen Cora zoo mogelijk nog sterker was geworden. En telkens drongen geruchten tot hen door van praatjes, door Jessica over hen verspreid. Maar op het schip ontmoetten zij allerlei menschen; sommigen, die ze kenden en anderen aan wie ze werden voorgesteld; en iedereen was zoo vriendelyk en de toon was zoo aangenaam, dat zij zich spoedig — zeer tegen hun verwachting — daar heel prettig en op hun gemak voelden. En van allen aan boord, deed Archie la Planta wel het meest zyn best het hun aangenaam te maken. Soms te veel, want hij stelde ze voor aan verschillende men-

schen, die ze heel vervelend vonden. ☼ Na een half uurtje aan boord te zyn geweest, hoorde Yootha achter zich haar naam noemen en, zich omwendend, stond zij tegenover een donkeren man, niet zoo heel jong meer, met een intelligent gezicht. „Mag ik u dokter Johnson voorstellen,” zei Stapleton. „Johnston — Miss Hagerston.” De dokter keek haar „Onze weder-scherp aan en nam glimlachend zyn hoed af. „Onze gezijdsche vriend, Kapitein Preston, heeft vaak over u gesproken,” zei hij. „Is hij bij u vandaag?” „Wel zeker,” antwoordde Yootha. „Hij was zoo even nog hier. Bent u pas aan boord gekomen?” „Nee, ik ben den heelen middag hier, maar sinds een uur was ik op het onderdek met een stelletje vrienden, die ik in lang niet ontmoet had,” zei hij glimlachend. „Stapleton vertelt mij, Miss Hagerston, dat u en Preston verloofd zyt. Mag ik u feliciteeren? Ik zou u beiden gaarne hartelyk gelukwenschen.” „Dank u zeer,” zei Yootha blozend. „Het is mij net alsof ik u reeds lang ken. Charlie heeft mij zoo veel van u verteld.” „Ja, ofschoon ik hem eerst korten tijd ken, wil ik u wel zeggen, dat ik een hoogen dunk van hem heb. En zonder die ongelukkige geschiedenis van den dood van dien man indertijd, zou ik misschien nooit het genoeg hebben gehad met hem of met u kennis te maken. Aha, daar komt hij.” ☼ Zoo bleven ze een tijdje in gesprek. Maar de onderwerpen, waarover zij het liefst gesproken hadden, wilden ze in die omgeving niet aanroeren. ☼ „Yootha en ik zouden tête-à-tête dinceeren op mijn woonschip,” zei Preston na eenigen tijd. „Als je niet al verzeigd bent, kom dan bij ons, Johnson — als je het er op wagen durft. Je zoudt er ons een plezier mee doen.” „Zeer gaarne,” zei Johnson na eenig nadenken. Heel vriendelyk van jelui.” „Prachtig! Dat is dan afgesproken.” ☼ Op dat oogenblik naderde een boot met gemaskerde artisten; op den boeg speelde een strijk-kwartet. Toen zij ter hoogte van The Apex waren, bleef de boot stil liggen. „O! dat is prachtig,” riep Jessica uit. „Gisteren zyn ze tijdens den lunch voor ons opgetreden en het was heel amusant. Louie,” zei ze tot Stapleton, „vraag of ze nog eens voor ons willen spelen.” ☼ De voorstelling duurde heel lang en eerst nadat deze was afgelopen, hadden Yootha en Preston gelegenheid hun gastvrouw op te zoeken, ten einde afscheid van haar te nemen. „Maar u gaat toch nog niet weg!” riep Jessica uit! „De pret begint pas. Kunt u niet blijven dinceeren? U begrijpt, dat we op uw gezondheid willen drinken,” zei ze met haar diepen, vollen lach. „Het spijt me zeer,” zei Yootha, die onder al die vriendelykheid en gastvrijheid een valstrik vermoedde, „maar een onzer vrienden dineert bij ons op onze boot.” „O, in dat geval is er niets aan te doen,” antwoordde Jessica. „Maar het spijt mij zeer. Komt u morgen dan lunchen, ja? En u ook, Kapitein Preston, zorgt u, dat zij komt.” Preston verontschuldigde zich onder voorwendsel, dat hij zelf vrienden verwachtte. „Het gebeurt wel eens, dat vrienden niet komen,” zei Jessica luchtig. „Mocht dat het geval zyn, dan reken ik er op, dat ge beiden komt.” ☼ Kort nadat zij vertrokken waren, kwam een man in een sloep haastig aanroepen. „Mag ik kapitein Preston even spreken, alstublieft?” zei hij. „Ik ben zyn bediende. Ik kom juist van zyn woonschip.” Hij sprak tot La Planta, die over de verschansing geleund, hem had zien aankomen. „Wat belangrijks?” vroeg La Planta. „Jawel” „Zoo? Nu Kapitein Preston en Miss Hagerston zyn juist weg. U moet ze gepasseerd zyn.” „Zyn ze teruggegaan naar de boot?” „Waarschynlyk wel. Ze gingen tenminste stroom af.” ☼ Preston's bediende keerde om en roeide terug, terwijl La Planta, fijne rookwolkjes uitblazend, hem met de oogen volgde. Iemand tikte hem aan en hij keek om. „Wel?” zei Stapleton. La Planta knikte. „Alles is in orde,” zei hij. „En wanneer krijgt hij het?” La Planta keek op zyn armband-horloge. „Hij heeft het misschien al. Ik ben blij, dat die man hem niet ontmoet heeft, ofschoon ik niet begrijp hoe hij 'm dat gelapt heeft. Wat zyn die lui zooals Preston en zyn meisje en die Cora Hartsilver toch dwaas, dat ze het tegen ons probeeren op te nemen.” „Preston is geen dwaas, Archie. En Cora ook niet, geloof mij.” Maar La Planta antwoordde niet en wierp, schouderophalend, zyn sigaret in het water met een gebaar van minachting.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

„NIEMAND MAG HET WETEN!”

☼ Toen Preston's bediende, die met hem in den oorlog was geweest, op het woonschip terugkwam, waren Preston noch

Yootha daar te vinden. De man keek verbaasd rond, maar in de veronderstelling, dat zijn meester door vrienden was opgehouden, ging hij aan zijn werk. Maar toen deze na een uur nog niet terug was, ging hij weer op dek en keek de rivier met een kijker af. Het was over zevenen en het diner was gereed. Het was niets voor Preston om weg te blijven, zonder bericht te zenden. ☞ Even later naderde een boot en de man, die deze alleen erheen geroeid had, stapte aan boord. „Kapitein Preston hier?” vroeg hij opgeruimd. „Ik kom bij hem eten.” „Bij hem eten, mijnheer?” „Ja. Heeft hij u dat niet gezegd?” ☞ „Hij is sinds vier uur niet hier geweest, mijnheer. Hij en Miss Hagerston zijn vóór de thee weggegaan en nog niet teruggekomen, mijnheer. Ik heb een belangrijken brief voor hem en ik wou dat hij terugkwam.” ☞ Nu keek Johnson op zijn beurt verbluft op. „Ik heb hem en Miss Hagerston bij de thee ontmoet,” zei hij, „en zij hebben mij uitgenoodigd bij ze te komen eten. Ik begrijp er niets van. Het best zal zijn, dat ik nog maar even wacht.” „Heel graag, mijnheer. Als hij u te dineeren heeft gevraagd, zal hij zeker spoedig hier zijn.” ☞ Johnson keek den man scherp aan. „Heb ik u niet al eens vroeger gezien?” „Ja, mijnheer. Op mijnheer's kamers.” „Juist, ik herinner het mij.” ☞ Hij ging in een dekstoel liggen en keek naar de booten op de rivier. Om acht uur, kwam de bediende weer bij hem terug. „Wil ik u maar vast bedienen, mijnheer?” vroeg hij. „Ik ben zeker, dat de kapitein u niet wou laten wachten. Hij moet ergens opgehouden zijn, want hij is anders altijd op de minuut, maar daar er geen telefoons zijn...” „Dank je, ik zal nog wel even wachten. Als hij om half negen nog niet terug is, zal ik maar wat eten, want dan kan ik nergens meer wat krijgen”. „Dank u, mijnheer,” zei de bediende en trok zich geruischloos terug. ☞ Maar om half negen waren Preston en Yootha nog niet terug en om half tien ook niet. Johnson had tot negen uur gewacht en was, na een kleinigheid genuttigd te hebben, weer weggegaan. De ex-soldaat werd angstig. Hij haalde het lange couvert te voorschijn, dat hem door een heer in roei-costuum was gegeven, met verzoek het zijn patroon zoo spoedig mogelijk ter hand te stellen. „Ik zou wel eens willen weten, of dit eenig licht op de zaak kan werpen,” zei hij luid, terwijl hij de enveloppe aan alle zijden bekeek. ☞ Het was bijna elf uur toen hij — half sluimerend in een dekstoel — zijn naam hoorde roepen. Hij sprong dadelijk op. „Ja, mijnheer! Bent u 't mijnheer? Er is toch niets gebeurd, hoop ik?” In het maanlicht zag hij Preston en Yootha Hagerston op den oever staan. „Ben je alleen, Tom?” vroeg Preston. „Ja, mijnheer. Dokter Johnson kwam dineeren, maar daar u om negen uur nog niet terug was, heb ik hem alleen bediend”. „Goed gedaan”. ☞ Na zacht een paar woorden met Yootha te hebben gewisseld, kwam Preston alleen aan boord en liet haar op den oever staan. „Tom,” zei hij zachtjes, „Miss Hagerston is in een moeilijk parket. Er is iets gebeurd, waardoor ze niet met Mrs. Hartsilver naar de stad kon teruggaan, de laatste trein naar Londen is al weg en er is nergens een bed te krijgen. Er staat dus niets anders op, dan dat Miss Hagerston hier blijft slapen, maar je begrijpt, dat niemand er iets van mag weten. Hoe kunnen wij dit het best schikken?” „Ik kan op dek slapen,” zei Tom na eenig overleg; „dat gaat best bij dit mooie weer. Dan kan u in mijn kamertje. En als Miss Hagerston dan uw kajuist krijgt, is ze heelemaal afgescheiden.” „Dat zal wel de eenige oplossing zijn,” zei Preston peinzend. „Maar zooals ik zeg — niemand mag er iets van weten.” „Niemand zal er iets van weten, mijnheer”. „Right”. ☞ Hij hielp Yootha nu aan boord en vertelde haar hoe de zaak geregeld was. Zij was bleek en stil; onherkenbaar voor wie haar 's middags vroolijk en opgeruimd had gezien. „Het lijkt een nachtmerrie,” zei ze. „We waren den heelen dag zoo gelukkig en nu —” Zij zweeg plotseling en barstte in snikken uit. Preston nam haar in zijn armen en kuste haar hartstochtelijk. „Mijn klein meisje moet niet bang zijn,” zei hij vleiend. „Ik weet wel, dat je het heel naar vindt, maar dat gaat weer voorbij. Het lijkt nu wel heel erg, maar wij zullen wel een uitweg vinden. Mijn lieveling moet alles maar aan mij overlaten en vertrouwen in mij stellen”. ☞ Maar hij zelf was zeer bezorgd. Yootha moest den heelen nacht op zijn boot doorbrengen en er bestond altijd eenig gevaar dat zij gezien werd. Hij wist zeer goed, dat er een net om hen getrokken was en dat dit gedaan was met het doel chantage te plegen. En ter wille van Yootha moest hij dit dulden, kon hij niet openlijk den strijd aanvaarden; om de eer te redden der

vrouw, die hij boven alles liefhad, moest hij zich buigen voor deze misdadige bende. ☞ Zwijgend kuste hij Yootha goeden nacht. Toen hij weer alleen was, gaf Tom hem het groote couvert, dat hem 's middags was ter hand gesteld. „Dit is om zes uur voor u gebracht en er staat „dringend” op. Daarom was ik naar de boot geroeid, waarop u thee gedronken hebt; maar een der heeren zei, dat u juist was weggegaan”. „Welke heer?” „Zijn naam weet ik niet, mijnheer, maar —” Hij beschreef hem nauwkeurig. „La Planta,” zei Preston met gefronst voorhoofd. Hij nam den brief aan en ging naar beneden om hem bij het lamplicht te lezen. Even later hield Tom plotseling op met het opruimen op dek. Het was doodstil. „Vreemd,” zei hij. „Ik had er een eed op kunnen doen, dat ik had hooren steunen. Hij liep voorzichtig naar beneden en keek in Preston's hut, waarvan de deur open stond. Deze zat bewegingloos, met de ellebogen op tafel, het hoofd leunend op zijn handen, starend naar de papieren, die voor hem uitgespreid lagen. Zoo bleef hij eenige minuten zitten. Tom hoorde zijn hijgende ademhaling. Tom klopte aan en ging toen naar binnen. Preston bewoog zich niet. „Kan ik iets voor u doen, mijnheer, voor ik ga slapen?” vroeg Tom. ☞ Plotseling viel Preston voorover, met het hoofd op de tafel. Tom sprong vooruit, maakte Preston's boord los en deed alles wat noodig was om hem bij te brengen. Inderdaad sloeg hij even later de oogen op, keek Tom aan en greep toen diens handen vast. „Tom,” zei hij heesch fluissterend, „ik heb slechte tijding gehad, heel slechte tijding. Ik zal misschien spoedig in groote moeilijkheid zijn en jij bent de eenige, die mij helpen kunt. Kan ik op je rekenen, Tom?” (Wordt vervolgd).

SIERHEESTERS.

EINDIGDEN we de vorige keer met de in April bloeiende heesters, wat er al heel wat waren, in Mei komen er nog heel wat meer, dan is het alsof de natuur niet meer in te houden is en overlaadt ze ons met een keur van bloemen. Om met een bij een ieder bekenden heester te beginnen noemen we eerst de Sering (Syringa) in de kleuren wit, paars en purperrood. Ik zou haast zeggen dat deze heester in geen tuin mag ontbreken, immers eenmaal geplant geeft hij ons ieder jaar een schat van welriekende bloemen. Het is indrukwekkend mooi, wanneer men zoo'n sering ziet bloeien, rijk beladen met stevige groote trossen. Men heeft ze enkel- en dubbelbloemig. Eenige der mooiste zijn wel Marie Legray (enkel wit), Madame Lemoine (dubbel wit), Charles X (enkel violet) en Luding Spauth (purperrood). Tegelijk met de Sering noemen we de Gouden regen (Cytisus) die wanneer de bloeitijd daar is, ons ook veel genot verschaft. De lange gele trossen steken mooi tegen het groen af, zijn zoo goed als reukloos. De boom kan tamelijk hoog worden en bloeit haast ieder jaar. De meest bekende soort is de Cytisus Laburnum, de Cytisus nigricans bloeit iets later (Juni). De blauwe regen (Glycine sinensis) wordt ook als heester gekweekt alhoewel het feitelijk een klimplant is. Ze heeft prachtige blauwe bloemtrossen en wordt nu veel in bloei getrokken in de bloemenwinkels aangetroffen. Een andere heesters is de Weigelia, die over de geheele lengte der takjes van rose bloemen voorzien is; de takjes verspreiden zich meestal waaivormig als bezwijken ze haast onder de bloemenpracht. Het is een heestertje dat 1 à 2 M. hoog wordt en steeds een milde bloeier is, doch daarom ook een zonnige standplaats verlangt. De Weigelia amabilis heeft groot blad en rose bloemen, terwijl de Weigelia Lavalley, karmijnrood is. Nog een goede bekende heester in de Meidoorn (Crataegus), die juist om de eigenaardige geur nog al gewild is. De Crataegus oxyacantha is de gewone die veel voor hekken gebruikt wordt en juist door de scherpe doornen zich daar bijzonder goed voor leent; deze variëteit komt als dubbelbloemig ook voor. Ook de roode is zeer mooi en wordt veel in gazons aangetroffen. Daar dit een boom wordt van wel 3 à 4 M., is het een prachtgezicht zoo'n boom te zien beladen met één roode bloesem. De roode variëteit ruikt echter lang zoo sterk niet. Een goede roode meidoorn is de Crataegus Paul's Scarlet. In 't najaar is de Meidoorn weer de moeite waard gezien te worden als hij geheel overladen is met roode bessen, die voor veel vogels tot voedsel dienen en in sommige streken van ons land wel geplukt worden voor den zaadhandel.

N. V.

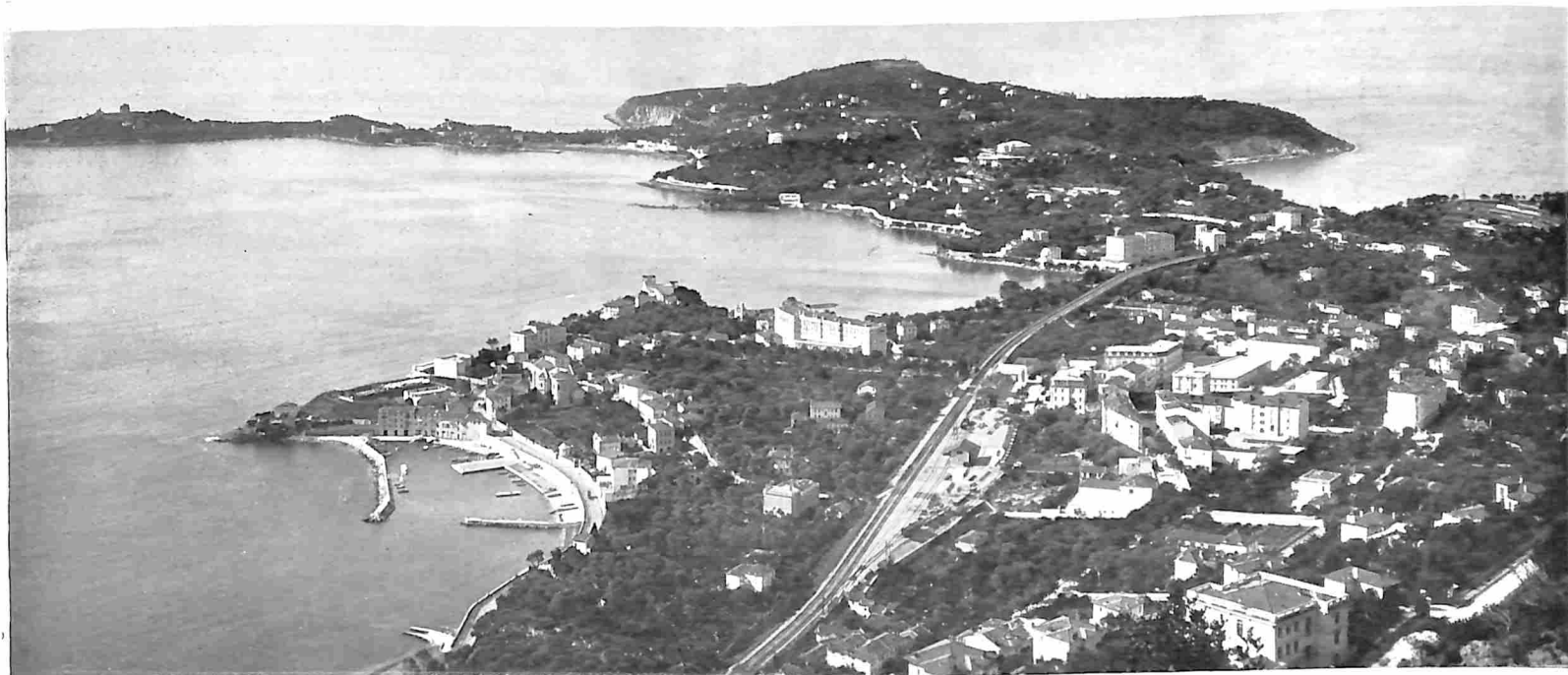

Foto Giletta.

BEAULIEU EN ST. JEAN (CAP FERRAT).

VAN NICE NAAR MENTON.

INDRUKKEN.

HET heeft in den aanvang haast iets ontstellends. Zoo, alsof je opeens zou ontdekken, dat je kleurenblind was, of een beetje doof. . . . Zoo uit Holland, waar je gewend bent aan tusschentinten, aan alle nuances van kleuren, in vaak teere en gevoelige, vaak wat eentonige, maar steeds wat droomerige samenstellingen, wijd weg, en laag onder een heel wijd-gebogen hemel, hier te komen, en te turen op een tegen-elkaar-aan-gestreken groen en blauw, en lila en zonnegoud, . . . dat doet je in het begin knippen in het licht, en na de eerste sterke indrukken, je bijna een terugslag daarop ondervinden, die je een poos minder gevoelig maakt voor al deze weelde aan licht en kleur, en je even peinzen doet: zag ik het maar eens even met een Hollandsche belichting. . . ! ☼ Daar is niets bijzonders in; als we 't goed beschouwen, is het zelfs logisch. En het lijkt me normaler, dan de handelwijze der meeste menschen, die zich hier in drie dagen een roel drinken, aan de zon en de kleur. . . . om dan weer weg te wezen, en thuis te komen met een verhaal over de schitterende Riviera, waarvan ze de essentie eigenlijk nauwelijks bevroed hebben. Ze hebben niet meer gehad dan een douche, en zijn eronder vandaan geloopen, voor ze goed het water zelf hebben gevoeld. . . . Immers, om de details van een streek te zien, moet je er even de tendenzen van hebben getoetst, even er den polslag, den harteklop van hebben gevoeld, en dat is misschien nergens zoo moeilijk als juist hier, waar het vreemdelingenelement dermate overheerscht, dat het voor de tijdelijke bezoekers moeilijk zijn moet „het vreemde land”, met al het karakteristieke van dien, goed aan te voelen, omdat ze meest in milieus vertoeven, in cosmopolitische pensions, of hotels, waar ze even ver afstaan van elke aanraking met het karakteristieke, als op Trafalgar square, of de Place de l'Opéra. . . . Rest dan voor hen: het bioscoop-element, tafereelen in kleur, met Baedekersterretjes. . . . ☼ Maar iets zullen ze toch hebben meegenomen, iets zullen ze hebben gevoeld van de essentie, waaraan ze niet zullen hebben kunnen ontkomen, al is dat wellicht, door het oppervlakkige bezoek maar even, en misschien zelfs onbewust geweest; het heerlijke lichte gevoel van klaarder te leven, van gemakkelijker en minder zwaar de levensdingen te bezien, minder grijs de perspectieven te beschouwen, die de toekomst verhullen, niet zoo op 'n goudschaaltje te leggen kleine besluiten van allen dag, die zoo vaak in ons Noorderland een te veel aan zorg, een te veel aan tobberij, een te weinig aan levensvreugde veroorzaken. Wellicht zullen ze hebben gemeend, dat dit alleen voortkwam uit de tijdelijke zorge-

loosheid der reisdagen, zullen ze hebben gedacht dat het voortkwam uit de andere omgeving alléén, uit het ver-verwijderd zijn van alles wat aan dagelijksche sleur herinnerde, maar als ze later terug zullen hebben gezien op hunne reisdagen in deze zon-overgoten landen, dan zullen ze een surplus aan genot ontdekt hebben, dat hun bij andere reizen minder nagelaten was, een herinnering aan een blijer en lichter tijd, van grooter veerkracht en zonniger beschouwingen, welke ze als een groote factor zullen hebben te erkennen in de beoordeelingen van hunne genoegens. En de Kust van Azuur zal hun meer dan z'n cinematografische beelden alléén hebben gegeven, en hen dieper hebben belicht in de spinnewebhoeken van hun schemerige Noorderziel, dan ze zelf hebben vermoed, toen ze droomden op de roomwitte terrassen of onder de oleanders en de citroenen voor hun hotel-loggia.

LANGS DE PETITE CORNICHE.

Van Nice naar Menton. . . . Wie zal, die eens hier den tijd doorleefde, bij deze namen niet worden teruggevoerd naar gindsche streken, in gouden zon gebaad, omgespoeld, door de bronnenklarheid van een diepblauwe zee, tot diepgroen varierend, en omzoomend de rotsklippen der talrijke kapen en landtongen met strooken van wit-marmerend schuim? Wie zal niet de steile loodrechte wanden zien der in zee als bastions vooruitgeschoven gebergten, waardoor de weg zich een doortocht boorde, in de avondzon verguld en rossig lichtend, tegen een transparanten hemel van teer fraise? Wie ziet niet, in een onovertroffen vergezicht, als uit een adelaarsnest bezien, die kust, van horizon tot horizon, ver-reikend tot diep in Italië eenerzijds, en tot ver in Frankrijk anderszijds, met glooiende hellingen, en amphitheatersgewijs afdalende steilten; hier de hooge rotsen, lila omwaasd, reikend tot hoog in den allesoverkoepelenden blauwen hemel, daar de beboschte glooiingen, waarop fijn de bleekgroene olijven tegen den crème-witten kalkgrond als grilige arabesken zijn, gerekt tot op de smalle landtongen, die als groene salamanders in de zee van kobalt drijven, onbewogen zich koesterend in den gouden zonneval. . . . ☼ In Nice, waar we ver de Cap d'Antibes achter ons laten aan landschapsschoon den wereld den rug toekeerend, die opent, en die ik een volgende maal eens met u hoop te ontdekken, — beginnen we, met langs de Promenade des États-Unis (vroeger Quai du Midi), om het Château, beboschte om de haven, waarin de visschersbooten even een kijk geven op de „manage” van de streek, naar de Mont-Boron

Foto Giletta.

EZE. OP DEN ACHTERGROND CAP FERRAT. NOG VERDER DE MONT BORON BIJ NICE.

te rijden, die we nu langzaam in breede windingen beginnen te bestijgen. Achter ons zakt Nice in de diepte; de witte stad aan de Paillon, herneemt samenvloeiend aan den voet der bergen, welker sneeuwblanke toppen zich in de verte beginnen te vertoonen, haar Zuidelijk karakter van blanke droomstad. . . . De zware auto ronkt ons de steile helling op, draagt ons als een lift boven de cypressen, de olijven, de citroenen en de palmen uit de tuinen op de berghelling, die achter dikke muren verscholen liggen, waar nog de gloed van den middagzon de hitte van terugkaatst. . . . We malen hoger. . . . Nice beneden spreidt zich voor ons uit, om de Baie des Anges, indolent uitgestrekt aan den voet der Zee-Alpen. . . . Op den voorgrond de tuinen van het kasteel van Montboron, en in de diepte als een molshoop het Château. . . . nu niet meer dan een stadspark. . . . De weg wendt zich om, we dalen even — de motor matigt z'n gesnor, en als in een vliegtuig glijden we naar de andere zijde en spreidt zich de baai van Villefranche voor ons uit. . . . — rond en glad als een ijsbaan, spiegelen z'n nauw-rimpelend vlak in de azuren lucht, als sneed geen scheepsboeg ooit een vouw in dezen onkreukbaren spiegel. . . . — ingesloten aan de Alpenzijde door de hoge rotsamphitheatres tegenover ons, en naar welker voet we nu afdalen, aan deze zijde door de Montboron, aan de overzijde door het licht-heuvelachtige groene schiereiland van Cap Ferrat, waarop de villa's en de huizen van St. Jean, door de in 1527 uit Rhodus verdreven Joanniters gesticht. We cirkelen om de baai; nu passeeren we het oude stadje en zien van den stijgenden weg af over het lagere Villefranche, . . . ginds mondt de stille baai — zoovaak het tehuis van het Fransche Middellandsche zeeeskader — in de zee. Achter ons, als een hemelhooge muur, rijzen de Zeealpen, voor ons strekt zich de zeevlakte uit; de baai is er de toegang van. De zon die hier even achter het rotscomplex schuil is gegaan, laat in de plooiën der rotsen donkerpaarse schaduwen achter, de bergen worden als een granieten tooneelgordijn, waarachter de wereld zich verbergt. En langs de laatste huisjes van Villefranche, smalle straten, stijgen we weer, tot we op gelijke hoogte met den platten rug van Cap Ferrat en weer vlak aan zee zijn, met de gletschergroene kolk om de rotsbrokken op torenhoogte beneden ons, zoodat we, over den rand van den wagen kijkend, geen weg en geen rotsrand meer zien, doch in de diepte neerblikken. Voorbij Beaulieu, het liefelijke, wordt de kust strenger. . . . We kruipen met den wagen tot vlak onder de recht-uit-zee oprijzende bergen, en de weg, die toch al niet al-te-breed is, lijkt nog smaller tegen de grauwe, vochtige, boven ons hoofd hellende steenreuzen. Tegenover hun ernst is de blauwe zon-overgoten zee als een wijd veld, gezien uit een kerker. Dan gaan we een tunnel in, even maar. . . . In de donkere omlijsting der wanden wordt het licht buiten nog immenser, verdiepen zich de kleuren, en gelijken de drie, vier na elkander

voorstekende rotskanten de coulissen van een wijd tooneel in tinten van Dulac, denken we aan teekeningen uit „The Tempest”, maar ongeloofelijk veel dieper van tint en rijker van toon. . . . En wij met onzen wagen blijven aan den rand van dit tooneel van water en lucht, trekken van coulisse tot coulisse, langs den van het verkeer als porfier glâdglimmenden rotsweg verder. . . . Ruimte nadert. . . . de bergen wijken, links boven ons kartelen zich hemelhooge rosse toppen in het blauw af. . . . Ruwe kegels. . . . drie, vier, en hóg, . . . als in de lucht zelf opgebouwd; en er tusschen, hangend tusschen twee rotspunten, boven een kloof, als een houw in den berg, een marmerwitte brug, als een hemelspoort. . . . een overgang in de Moyenne Corniche, een nieuwe weg tusschen Nice en Monaco via Eze, dat als een werkelijk arends-nest op een dier toppen ligt, welke we zoeven van onder af zagen. . . . Dan gaan we door naar Monaco. . . .

LANGS DE GRANDE CORNICHE.

Wie wil ze vergelijken? Deze route of gene, beide even schoon, maar zoo gansch verschillend, deze gevend tal van details, gene steeds de wijde vergezichten, die de vlieger, of de adelaar alleen kent. . . . Al dadelijk begint het als ge, onder het stevig ronken van den motor, naar boven gedragen wordt, van Menton uit, tusschen de ijle schaduwen der olijfboschen van Cap Martin, steeds hoger, hógger dan te Nice, kronkel na kronkel, winding na winding, om rotsen; langs tuinen, in de verbijsterende zon, gloeiend op den witten kalkweg, . . . hoog den hemel in, langs het oude rooversnest Roquebrunne, met z'n ruïne hoog op zijn onbereikbaarsten rotstop, en z'n oude huizen er om heen zich verdringend, als schuilzoekende kiekens bij een kloek. . . . Aan de buitenzijde der berghellingen, over wegen, in de rots gehouwen, en als terrassen aan den rand der steile stijgingen, waarvan men het hemelswijde uitzicht krijgt, naarmate men hooger en hooger opspiraalt, tijgen we naar boven, naar La Turbie. . . . Achter ons zien we nu over de glooiingen van de heuvels, die naar Cap Martin afdalen, tot het droomwitte Bordighera, vèrvooruitgeschoven op 'n landtong in zee wazig in de ijltje van in-elkaarvervloeiende zee en lucht. . . . een sprookjesoord! Dichter naar ons toe de hooge steile klippen van de Roode Rotsen, de Fransch-Italiaansche grens, dan flauw-droomerig de Baie de Garavan, en de oude stad Menton, en direct beneden ons het schiereiland Cap Martin, vlak en groen als een Hollandsche schor, vooruitstekend in de zee van azuur. . . . We stijgen nog steeds, . . . steil beneden ons liggen huisjes en slingeren landwegen langs de berghelling, vóór ons nadert Monte-Carlo, aan den voet der bergplateaux, dichtbezet, tot aan de gladde zeevlakte toe, met de bouwsels van een stad, waartusschen als oasen de groene parken vlekken. . . . Klaar en concreet ligt het daar. . . . als een rekensom. . . . rond het blankwitte

Foto Giletta.

MONACO EN MONTE CARLO. OP DEN ACHTERGROND CAP MARTIN EN DE ROCHERS ROUGES TE MENTON (ITALIAANSCH GRENSEN). NOG VERDER DE LIGURISCHE ALPEN EN BORDIGHERA.

Casino, welks torens van zeeschuim oprijzen tegen het eeuwige blauw van den achtergrond.... ☼ La Turbie.... een dorp, zuidelijk van toon, landelijk, ondanks de onmiddellijke nabijheid van wat in de wereld wel een der meest cosmopolitische plekken is. De toren van Augustus, oud brok zware steen, dateerend van vóór Christus, reikt boven alles uit, als een onverwoestbaar monument, de eeuwen trotseerend.... De bredere bergflanken ontnemen ons nu het gezicht op Monaco, we trekken verder het plateau op, met in den rug de Mont-Agel, hooge wal tusschen Italië en Frankrijk, met grimmig getamde kartels van vestingmuren op z'n geaderden stoeren in-de-zon glariënden kop. ☼ Maar het zijn hier de details niet, die ons in verrukking brengen, óók al geven de Zuidelijke kalksteenen huizen, met hun kleine vensters en gesloten zonneblinden, als jalousieën, waartegen het zonnelicht klatert en gloeit, mede den toon aan, zoo goed, als de bloeiende rose perzikboomen, boeketten van zoet-ropige lente-verrukkingen, of als de ontluikende wingerd.... Het zijn de steeds en steeds weerkerende arendsneest-uitzichten, nu achter dan voor, steeds de verre lijn der kust, die hier schiereilanden en landtongen, vooruitspringend, en terugbuigend, droomend in ijle verten van lucht en water, dààr, reëler, scherp aflijnend in krachtige contouren, bonkige voorgebergten verthoont, waarop we thans neerzien, en die op hun rug huisjes en wijngaarden, olijfboschen en citroen-aanplantingen torsen, of kaler, als de rug van een mammoth zijn, de machtige schoften omspoeld door de zee.... ☼ Maar waar we van wat we aan moois, na al het geziene, nog wèl-verwachten, tuimelen in het onverwachte, dat na de pracht van de Zuiderzontafereelen, onwezenlijk lijkt, als 'n te schoone droom, dat is, als we in de buurt van Èze (waar we op 't hoogste punt zijn, 530 M.) na eerst links weer de schitterende zeegezichten te hebben genoten, als achtergrond van dit op z'n rotstop geklonken dorp, op eens aan de andere zijde, rechts van ons, waar we tot dusver meestal naast de rotsmuren zaten, deze wanden open zien gaan, en we op eens mijlen en mijlen ver wegzien, op het achterland der sneeuwit glanzende, schitterwitte ketens der Hooge Alpen, gedompeld in een hemel van zacht blauw.... Daar liggen ze, top naast top, keten aan keten, scherpbelicht, het wit der wintersneeuw gebet en tegen de lucht fonkelend in de Zuiderzon, velden van ongerepte schoonheid, even ver, en schoon en onbereikbaar als die van onze droomen; een blik in het Paradijs.... — ☼ Weer slingert de weg ons naar de zeezijde, en na de blanke ongenaakbaarheid der Alpentoppen, opent zich weer de milde kleurige weelderige kuststrook der Riviera.... ligt ze daar, ontvangend de rijke zonnearmte, als een levensgave, aan den in-zon-flitsenflonkerenden, zachtdeinenden, zeeboezem.... ☼ Nog eens keeren we terug naar de landzijde, glijden we langs den witten

weg, uitziend op die Elyseesche velden, die reiken aan den hemel....schouwen we ook diep-beneden in het vriendelijke dal van de Paillon, die zijn graniet-bedding slechts spaarzaam met water dooradert, slingert in breede lussen naar z'n monding te Nice.... ☼ Dan volgt de vrij steile daling; zien we, weer aan den voet der Zeealpen, het witte Nice, aan de blauwe zee terug, zien we weer ver de donkere hoogten van het Esterel, de vlakke Cap d'Antibes, zijn we teruggekeerd in de vrolijkste stad van de Riviera, de stad, die zóó dicht onder den hemel ligt, en zóó dicht bij de plekken, waar de aardse zaligheden voor het grijpen liggen, dat men zich voorstellen kan dat je daar als mensch niet altijd meer weet, waarom je je ergens nog bezorgd over zou maken, zoo daar tusschentijds zelfs nog gelegenheid voor te vinden ware!.... ☼ Die ziel van de Riviera.... Maar daarover misschien een volgende maal....!

TOM SCHILPEROORT.

DE VOETWASSCHING.

TOT de godvruchtige handelingen in de goede week behoorde eeuwen lang en nog tot op onzen tijd, de voetwassing. ☼ Het was in het Oosten een plicht der gastvrijheid, dat de gastheer de voeten zijner gasten wiesch of dit door zijn bedienden liet verrichten, 't geen begrijpelijk is, daar in dat warme land de bezoeken wel meestal te voet moesten worden afgelegd langs zonnige en zandige wegen. Zoo lezen wij in Genesis XVIII: 4: „dat toech een weinig water gebracht worde en wascht uwe voeten.” In het evangelie van Lucas herinneren de woorden: „water hebt gij niet tot mijne voeten gebracht”, en in den eersten brief aan Timotheus: „Zoo zij der heiligen voeten heeft gewassen” aan het Oostersche gebruik. Op den avond van het laatste Avondmaal wiesch Jezus de voeten zijner apostelen om hun een voorbeeld te geven van ootmoed en nederigheid. Deze handeling werd overgenomen door de Roomsche Kerk, en niet alleen in de kloosters verricht: pausen, keizers en koningen, zooals die van Oostenrijk, Rusland, Spanje en Portugal, daalden van hun troon om aan een twaalftal arme lieden dat liefdewerk te bewijzen, gedachtig aan de woorden der H. Schrift: „zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal werden op Witten Donderdag vóór de Mis aan twaalf subgewassen; sedert Innocentius VIII (1484—1594) alleen aan dertien armen, die later door evenzovele priesters werden vervangen. De geestelijke, die de handeling verrichtte, droeg boetvaardigheid en zelfverloochening; zijn assistenten droegen een wit gewaad. Nadat hij zich van de pluviale had ontdaan, omgordde hij zich met een linnen doek en verrichtte

Foto Gilletta.

MENTON EN CAP MARTIN, GEZIEN VAN DE RÔCHERS ROUGES. OP DEN ACHTERGROND MONACO MET DE TÊTE DE CHIEN.

op de knieën de voetwassing, waarbij de rechervoet werd bevochtigd, afgedroogd en gekust. Door den paus werden in de Clementijnsche kapel aan dertien in 't wit gekleede priesters, uit evenzoovele landen afkomstig, de voeten gewassen op de hierboven beschreven wijze, terwijl de kardinalen den handdoek en het bekken hielden. De paus droeg daarbij den gouden tiara. Daarna werden de priesters in de St. Pauluskapel gespijzigt en door den paus bediend. Wollen kleederen en een zilveren gedenkpenning werden hun als aandekken geschonken. Bij het begin der ceremonie wordt de antiphone (beurtzang) gezongen: „Mandatum novum do vobis” (een nieuw gebod geef ik u) naar aanleiding van Johannes XIII : 34, waarnaar de geheele handeling ook wel „Mandatum” genoemd wordt. Paus Benedictus XIV (1759) geeft de reden op, waarom de paus niet aan twaalf, maar aan dertien priesters de voeten wiesch en verwijst hiertoe naar Gregorius den Groote, die dagelijks de voeten van twaalf armen wiesch, waarna hij hen aan zijn tafel noodigde en bediende. Op zekeren keer, zegt de legende, waren er dertien inplaats van twaalf en niemand had den dertienden binnen zien komen. Daarna bleek het een Engel te zijn, afgezonden om 's Heeren welgevallen over 's pausen handeling te verkondigen. Volgens een andere lezing zou het de apostel Paulus of de in de plaats van Judas gekozen apostel Matthias geweest zijn. Aldus de legende. ☞ In de eerste eeuwen des Christendoms, in den tijd der vervolging, komen de afbeeldingen der voetwassing niet voor; ze hebben zich later slechts langzaam ontwikkeld. Op een sarcophaag te Arles zien wij den apostel Petrus, die reeds een sandaal heeft uitgetrokken, terwijl Jezus een linnen doek in de hand houdt; op den achtergrond nog een apostel en vóór de estrade een waterbekken. Ook op een sarcophaag in het Lateraansche museum komen slechts twee apostelen voor. Op beide afbeeldingen staat Petrus met uitgespreide armen als om zich tegen de voetwassing te verzetten, zooals wij lezen bij Joh. XIII : 8. Veel uitvoeriger is de voorstelling in den codex te Cambridge uit de VIe eeuw, waarop tien apostelen voorkomen, met Jezus in het midden, die de handen in het waterbekken heeft, waarin Petrus de voeten stak, terwijl midden op den achtergrond op een hoogen vierarmigen kandelaar de lichten zijn ontstoken. Volledig echter is de voorstelling op een elpenbeenen blad in de kathedraal te Milaan, waar de twaalf apostelen aanwezig zijn met Petrus in het midden. Vermanend heft Jezus de rechterhand op, terwijl hij met de linkerhand des apostels voet omvat. Een nieuw motief geeft de Grieksche kunst, waar zij Petrus voorstelt met een gebaar dat de door hem gesproken woorden aanduidt. Deze afbeelding komt o.a. voor op de beroemde bronzen deuren van Pisa. ☞ Een der schoonste voorstellingen der voetwassing is die van Giotto in het arena te Padua, waar Jezus op de knieën de handeling verricht. De groepeerings

der figuren is voortreffelijk, de Christusgestalte vol ernst en uitdrukking, de geheele compositie in overeenstemming met de voorgestelde handeling. K. L. SCHAMP.

DE OEVERLOOPER.

(TOTANUS HYPOLEUCOS).

VEEL op den najaarstrek, — zegt Thijsse's Vogelboekje, — ook in 't voorjaar, broedt wellicht hier of daar op de eilanden. ☞ Voorzoover mij bekend, broedt hij op Schouwen niet, en, fotomaniak als ik nu eenmaal ben, wist ik van het bestaan van dezen vogel, die hier geen nest heeft, en onbereikbaar leek voor de lens, nauwelijks af, tot een vriend er mij in den voorzomer van 1922 op attent maakte, terwijl hij op de bazaltglooiing van den Scheldedijk achter Zierikzee stond. Even konden we hem door den kijker begluren, want hij had ons gauw gezien. „Ie-die-die-diè-iè-iè”, klonk het doordringend en hij was gevlogen. Hij beschreef een wijden boog over het water en kwam niet ver van ons af weer neer, wat gepaard ging met een heftig op en neer veerende beweging van den stuit. Aan deze twee dingen: het heldere, vèrdragende, geluid en de wiegende beweging met den stuit, hadden we voldoende om te weten, dat we met den oeverlooper te doen hadden. ☞ In den morgen van Zondag, den 27sten Augustus, zat ik aan den voet van den inlaagdijk van de Inlage onder Zierikzee, waar de voet van den dijk halvemaaanvormig in het water vooruitloopt. Aan den waterkant lag een steen, waarop de lens van mijn camera scherp ingesteld was. Op dien steen moest een van de vogeltjes belanden, die daar vrij geregeld den waterkant liepen af te azen: steenlooper, bonte- of kleine- of krombekstrandlooper, bontbekplevier, of, — wie weet, — de oeverlooper. ☞ Daar we deze vogeltjes hier vaak azende hadden aangetroffen, zou ik eens probeeren, ze zoo te kieken. 't Leek me wel vrij riskant: het houvast, een nest, was er niet; bij de minste vrees voor cameragedoe hadden ze de heele kust om af te zoeken. Maar de proef was te nemen in ieder geval. ☞ Zoo zat ik dus geduldig te wachten, het contact aan mijn voeten, 20 meter van de camera, wyl mijn geïsoleerde draad die lengte bezat. De vogeltjes, bovengenoemd, van elk één enkel exemplaar, waren er al geweest, doch nog te ver van den steen gebleven; de krombek was er het dichtst bij gekomen, doch scheen zoowaar eenige vrees te koesteren. Enfin, ze hielden me bezig en dat was toch wát. Mijn eerste sigaar was al in rook vervlogen, mijn boterhammetjes- „twaalfuurtje” droog opgepruimd. ☞ Maar 'k zat er heerlijk, uit den wind en in 't zonnetje, en bovenal rustig. De menschen achter den dijk, rijkelijk met nakomelingen gezegend, hadden een levensopvatting, die hun op Zondag elke aanraking met eenig wereldsch gedoe verbood.

Anders had het me heusch niet aan belangstelling ontbroken, terwijl die me in deze omstandigheden een gruwel is. ☒ Zoo zat ik die heerlijke rust te genieten, toen opeens een rauw geluid achter me op den grindweg raspte. Ik keek om en zag, dat het geluid veroorzaakt werd door den punt van een schoen van een langen boerensluggel, die op deze zeer onaesthetische wijze het Zondagnamiddaggetje van zijn rijwiel remde. Het sloome lijf zakte overzij, de fiets werd op den berm neergelegd, en het lange, futlooze lichaam, bij elken stap doorknikkend in de knieën, kwam de helling van den dijk af en recht op me aan. — ☒ „Goeien dag, wat sjouw j'ier?” ☒ Mijn goed humeur was geweken van het oogenblik af, dat ik die groote schoen over het grind had hooren schrapen, zoodat er ontzettend veel zelfverloochening vereischt werd, om, toen het slappe lijf naast me omkapte, zijn groet en vraag ongeveinsd vriendelijk (?) te beantwoorden. ☒ „k Weet nie, je neemt 't toch ook niè zoo nauw, dà zie 'k wel.” „Nou, dat moet ieder voor zich weten, hoe hij zijn Zondag doorbrengt.” „Dus je mot veugeltjes fotografeere, sjuust? O, mot je dan daerop douwe? (Wees op 't contact). In mó je dan mar geduld'g wachte, tot ze op tie steen komme, ... christenziele nog an toe. Màr ik zou 'r gin geduld voor oa, ... eere jée! In gebruik je daer je Zondag voor? zà'k mà zegge? Màr ik è d'r gin inder van oor, ... gin nood! Van die fijne mot je 't oak nie ebbe.... Daer é'k à zoovee van ézië.... Ier,'k zè-è.. je ken Bos wè, daer achter d'n diek, dà's oak zoo'n kwezel, daer è'k is 'n grapje mee oad, dà zà'k j'is vertelle, as 't je tenminste nie verveelt.”

(Slot volgt).

J. VIJVERBERG.

Iets over Openluchtspelen in vroeger tijd.

IN „Het Boek der Sporten,” dat in 1900 werd uitgegeven, verklaart de samensteller, Jan Feith, dat sedert 'n twintigtal jaren de sport in ons land „van 'n bescheiden iets tot 'n nationaal iets” was geworden. We zijn nu drie-en-twintig jaar verder en sedert 1900 is de belangstelling in lichaamsoefeningen in allerlei vorm nog sterk toegenomen bij ons, en niet minder dan in 't jaar, toen de genoemde auteur z'n boek samenstelde, geldt z'n uitspraak „Sport is bezig te worden 'n tooverstaf voor de hygienisten, 'n fetisch in de handen der paedagogen, 'n onmisbare factor in 't leven van 't individu”. Lang niet alles, wat onder sport wordt verstaan, behoort tot 't openluchtspel. Maar vooral ook daarvoor is in den laatsten tijd op toenemende belangstelling te wijzen en 't is een gelukkig verschijnsel, dat 't groote belang voor ons volk, dat gelegen is in lichaamsoefening in de buitenlucht, in onze dagen algemeen wordt erkend. Bij de herziening onzer onderwijswet is er rekening mee gehouden en we hebben nu zelfs 'n Rijksinspecteur voor de lichamelijke oefening. Over 't pro en contra van gymnastiek en spel is lang met vuur gestreden, maar 't einde van den strijd is een vergelijk geweest. De gymnastiekleeraren werken thans ijverig mee om leiding te geven aan 't spel in de turnzalen en in de buitenlucht. Dit alles strekt stellig tot heil van onze spes patriae. ☒ Op de fraaie voorplaat van Cats' „Houwelick” zien we spelende kinderen uit de 17e eeuw. Cats schreef er boven: „Zelvs uit beuzelingen Leert men nutte dingen”. Want uit alles wat hij zag, haalde hij zedelessen. Maar over 't profijt dat de kinderen trokken uit hun vrije beweging buiten op 't veld of op pleinen en straten, over 't genot, dat ze smaakten, over de oefening en versterking van hun spieren, 't bevorderen hunner gezondheid, 't scherpen van hun zintuigen, zwijgt de goede zedemeester. — Meisjes en jongens zien we in alle vroolijkheid en blijheid deelnemen aan de verschillende spelen van dien tijd. De zoon van den patricier, met 'n pluim op z'n hoed, is bezig haasje-over te springen. De zoon van den schoenlapper, met z'n schootsveld voor, vermaakt zich met z'n buurtje, den slagterszoon, die 'n osseblaas heeft gekregen van z'n vader. In 't midden zien we 'n vendel jongens optrekken met trom en pijp en prinsenvlag. 'n Ander oefent zich in 't touwtjespringen. Bij de pomp zijn de kinderen bezig met 't eeuwenoude maar thans vergeten Kootspel. Twee dansen 'n

menuet op stelten. Vader Cats neemt de gelegenheid waar en zegt: „De jongens, die op stelten gaen, Syn rechte beelden van den waen: Wij soeken meestal hooger schijn Als wij in rechte waerheyt sijn”. Op den achtergrond laten de jongens vliegers op met pluimstaarten er aan. De meeste van die spelen en andere, die we zien uitoefenen, zijn dezelfde, waarmee de kinderen zich thans nog vermaken. Gelukkig binden ze nu geen vogeltje meer aan 'n lang touw, om zich te vermaken met 't gefladder van 't arme diertje. ☒ Bij 't spel van „Hansje sokken” (zooals 't tegenwoordig heet) zongen de kinderen:

„'t Vlooch en schellevis deur dat wout.
Doen songen al de vleugelen jong en out.
Het ien schellevis vleugelen
Volgt me na, na, na, zongen al de vleugelen.

En bij 'n spel, dat thans „zakdoekje leggen” heet, zongen ze: „Suykeroompje, slabber op, slabber neer, Daer leyt een gauwe penning voor je neer”. ☒ Meer dan in de spelen zelf is met den tijd verandering gekomen in de plaats, waar ze gespeeld werden. Pleinen, grachten, straten, waren in de steden, zoo goed als elders, 't terrein voor 't openluchtspel. De Kalverstraat vooral was in Oud-Amsterdam 't tooneel, waar „de Koning van de Straat” zich vermaakte. In onzen tijd zou dat zeker niet gaan, hoewel de jongens op rolschaatsen zelfs nu zich behendig tusschen de voetgangers weten voort te bewegen, tot groot gevaar voor de teenen en andere lichaamsdeelen van deze. Maar in de 17e eeuw waren de eischen van 't verkeer en de gevaren, die de straat opleverde, veel geringer, toen 't vervoer per as nog vrij beperkt was en de vrachten zoowel als de menschen nog meest *gesleept* werden.

De Osjessluis was ook 'n zeer geliefde speelplaats en niet minder 't Begijnhof. Maar de jeugdige beoefenaars der openlucht-sport waren dikwijls wat onbesuisd, en dat was gevaarlijk voor voorbijgangers en omwonenden. De Heeren van den Gerechte maakten daarom keuren tegen 't spelen op de straat met „ballen, kolven, kaetsen, sweepen en slingers”, omdat die „de goede luyden beseerden” of door de glazen vlogen. Uit 1662 wordt vermeld, dat van twee menschen 'n oog werd uitgeworpen. Telkens werden de keuren hernieuwd, waaruit blijkt, dat ze niet veel effect hadden. ☒ De Geldersche Volks-

Foto J. Vijverberg.

DE OEVERLOOPER.

almanak zei (in 1840) dat de oud-vaderlandsche spelen in 't algemeen zeer doelmatig waren en dat 't spel moet voldoen aan drie eischen: 1. oefening en versterking van 't lichaam; 2. het leggen van den grondslag tot kunstvaardigheid; 3. het scherpen van geheugen en oordeel.” ☒ Ter Gouw verklaart (in „De Oude Tijd” van 1871) dat hij 't daarmee eens is, mits 't spel *prettig* zij; anders wordt het „spelen zonder spel, vervelen en gekwel.” Kinderen spelen niet om hun verschillende vermogens, of wat ook nog meer, te oefenen, maar om pret te hebben, om uiting te geven aan hun levenslust. ☒ Zeer talrijk waren de spelen waar de volwassenen zich mee vermaakten. De meeste van die spelen werden algemeen beoefend: kaetsen, kolven, beugelen, kegelen, klotsen, schietkloten, maliën; waaronder er zijn, die ook nog in onzen tijd hier en daar gespeeld worden. Oude schrijvers noemen ook nog andere spelen, die op bepaalde plaatsen voorkomen, maar thans geheel vergeten zijn: den bal in 't emmertje, de tafelballen, het balsnorren, het balkneppelen, het horenbordspel, 't spel van 10 heeren en 11 knechts, lutje leeft nog e.a. Wreede en ruwe spelen als katkneppelen, gans-den-kop-aftrekken, pauwkneppelen, waarbij onze voorouders zich vermaakten ten koste van weerlooze dieren, bewijzen hoe weinig gevoel ze over 't algemeen hadden voor 't lijden van hun medeschepselen en hoe gering hun beschaving was. Het palingtrekken kwam ook voor; nog in Juli 1886 gaf 't verbod van dit wreede vermaak in Amsterdam aanleiding tot 't z.g. „palingoproer.” ☒ Bij 't schietkloten namen de spelers 'n platronde schijf in de hand, die op den platten kant moest voortrollen. Wie met de minste worpen een bepaalde lengte afwierp won 't spel. De spelers van 't maliënspel bedienden zich van 'n taaien, zwiependen stok, die aan 't onderende 'n houten hamerslag had, met ijzer beslagen. Door middel van die *malië* moest

een bal worden voortgeslagen. De overwinnaar was hij, die den bal met 't minste aantal slagen langs de baan had gedreven van de afgeperkte palen en terug. ☞ Van de *Klosbaan* heeft Adriaan van Ostade een prachtige gekleurde teekening gemaakt. 1). In zijn tijd (17e eeuw) kwamen de klosbanen voornamelijk op de dorpen voor, en 't spel werd algemeen door de boeren beoefend. Maar in de middeleeuwen was 't 'n spel van vorsten en vorstinnen. Hertog Karel van Gelder had bij zijn hof te Arnhem twee klosbanen. In dien tijd hielden de vrouwen zoowel als de mannen van lichaamsbeweging, die veel inspanning vorderde. In den tuin van 't Hof te 's Gravenhage was 'n „cloetbaen” waar Hertog Albrecht en z'n gemalin zich met de dames en heeren van 't hof vermaakten. De stedelingen hadden ook klosbanen, maar hun spel stoorde soms wegens hun luidruchtigheid de menschen, die in de omgeving woonden. Daarom werd bij 'n Amsterdamsche keur van 't einde der 15e eeuw het spelen met ballen verboden in de nabijheid van kerken en kloosters. Ook in Leiden worden cloetbanen, keylbanen (kegelbanen) of dergelijke verboden op minder dan tien roeden afstand van kerken, kloosters, gasthuizen of andere godshuizen. De klosbanen hadden dikke planken of balken op lage palen, waarover 'n bal moest worden geworpen door een houten of metalen poortje. Wie miste kreeg niets, wie 't poortje raakte, kreeg één punt, wie den bal, door 't poortje wierp, twee punten. Wie 't eerst twaalf punten had behaald, had 't spel gewonnen. ☞ In den linkerhoek beneden op de prent van Ostade zien we 'n gedeelte van 'n *beugelbaan*. De baan van vastgestampte klei was omringd door planken. De zware ballen moesten door 'n ijzeren beugel worden geslagen. Zoowel vrouwen als mannen namen er vroeger aan deel. In onzen tijd komen ze alleen nog maar voor in 't Zuiden van ons land. 't Is 'n openluchtspel gebleven; wat niet 't geval is met 't *kolfspel*. Dit werd vroeger vrij algemeen als 'n geliefde sport beoefend in ons land, in de steden zoowel als op 't platteland. Aan 't einde van de 18e eeuw had Amsterdam 76 kolfbanen binnen de poorten en langs de singels en aan den Amstel niet minder dan 136. Dat was dus 212 te zamen. Thans wordt 't kolfspel alleen nog maar in Noord-Holland ten Noorden van 't IJ beoefend in de meeste dorpen; ook in verschillende plaatsen van Zuid-Holland, en Utrecht. In Friesland: in Bolsward en Sneek; in Zeeland: in Middelburg en Goes, en in N. Brabant: in Waalwijk. Het is in den loop der jaren en eeuwen steeds meer verfiind. Oorspronkelijk werd op den vlakgemaakten grond gekolfd, in den winter op 't ijs. Bij bijna alle buitenplaatsen was 'n kolfbaan. Later werden de kolfbanen overdekt, maar open aan de zijden, weer later waren 't heele zalen, meer of minder weelderig ingericht. ☞ 'n Heel oud balspel is ook het *kaatsen*. Francq van Berckhey zegt, dat 't door de Romeinen naar hier is gebracht. Ook dit spel stond zeer hoog in aanzien in de middeleeuwen bij graven, hertogen en edelen zoowel als bij poorters en boeren. Herhaaldelijk worden in onze geschiedenisboeken feiten genoemd, waaruit blijkt, hoe hartstochtelijk de aanzienlijke heeren van 't kaatsspel hielden. Niet alleen in ons land, maar ook in Frankrijk, Engeland, Duitsland en België werd 't spel algemeen beoefend. De eed in de kaatsbaan te Versailles op 20 Juni 1789 is aan elken beoefenaar der geschiedenis bekend. Het voetbalspel en andere uit 't buitenland geïmporteerde openluchtspelen hebben 't gezonde kaatsspel, waarbij vlugheid, kracht en moed hoofdvereischten zijn, bijna overal verdrongen. In Friesland heeft 't zich echter tot heden toe weten staande te houden. ☞ Uit enkele uitdrukkingen bij Breero, Roemer Visscher, Hooft, Huygens, Cats e.a. en uit verschillende prentjes leeren we welke spelen de kinderen hadden in de 17e eeuw. Maar als we de *benamingen* lezen van spelen, die in onzen tijd niet meer worden gespeeld, of onder 'n anderen naam misschien, dan hebben we daar niet veel aan, daar de beschrijving ont-

1) Behalve de prent (die in 1833 voor / 2150 is verkocht) bestaat er nog 'n andere, die maar weinig van deze verschilt. Ze is in 1886 voor / 1260 verkocht aan 't Rijk en berust in 't Rijks Prentenkabinet te Amsterdam.

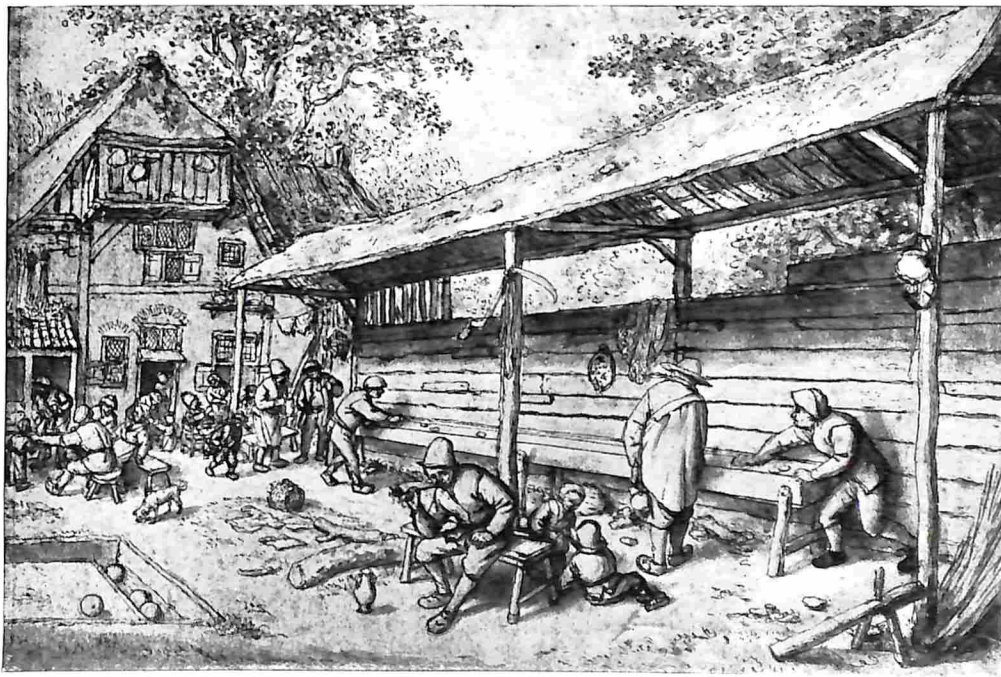
Al wie oyt siet dit kinderspel,
Ghy sijt of man, of jonck-gesel,
Of echte wvif, of vrye maeght,
Siet eerst of u het beelt behaeght.

KINDERSPELEN IN DE 17DE EEUW.

Naar een prent van Nicolaas de Bruin uit „Het Houwelick” van Cats.

breekt. Zoo is 't b.v. 't geval met: Tetje mijn, evenhouten, barkman, pickoligraef, lansknachtje, 't biberebobspel, 't spel van schalemonseyeren, steek-op, steek-an, klinckertstinctert, waer is de mof. 'k Vind ook vermeld de proppe-schieter, gemaakt van 'n vliertak. Dit speeltuig maakten de jongens zelf. In Noord-Holland speelden we er in m'n jeugd graag mee. 't Zal daar nog wel in gebruik zijn, denk ik. Uit 'n afgesneden stuk van 'n vliertak werd 't weeke merg verwijderd. daarna werd er met 'n laadstokje aan beide einden 'n prop ingestopt van gekouwd papier en dan werd één der proppen met kracht naar binnen geduwd, zoodat door de samengeperste lucht de andere prop met 'n luiden knal ontsnapte. ☞ Op blz. 167 ziet men de beoefening van het raketspel afgebeeld. Dit spel, waarvan ook gesproken wordt in H. van Alphen's „Het gebroken glas”, is ongetwijfeld als een voorlooper van het tennis-spel te beschouwen.

J. SCHUITEMAKER Cz.

DE KLOSBAAN.

Naar een aquarel van A. van Ostade in het Rijksprentenkabinet te Amsterdam.

PASCHEN.

OMDAT je het aardige huisje met den vroolijken erker vol groen en bloemen, al van verre zien kon, wyl het alleen stond aan het eind van de boomenrij, als een vriendelijke afsluiting van den optocht van beuken en iepen, bemerkte ieder het verschil. Wel scheen er de zon uitbundig als op andere zomerdagen, en was de lucht hoog en klaar. Of juist daardoor misschien viel het groote contrast met het uitzicht in vroegere dagen des te meer op. Maar het knusse huisje, waarvan de ruiten anders blonken in het helle licht als de half gesloten oogen in den tevreden kop van een spinnende poes, leek met de neergelaten gordijnen nu uitdrukking-loos als het gezicht van een doode. Het kleine, zwarte kistje stond in de groote kamer aan den weg. Dick en Wies zaten in de kamer er naast. Haar gelaat was strak, hard bijna. Boven de zwarte wallen op haar magere wangen gloeiden haar oogen van brandende, ongewoene tranen. Dick keek haar aan, maar ze zag langs hem heen en de lieve smeeking van zijn verdrietige oogen, het beven van zijn koortswarme, krachtige handen, ontgingen haar. Zijn lippen trilden als hij terughadte aan de laatste weken. . . . of waren het dagen of uren geweest? En een onzegbaar groote smart overstelpte hem als hij vooruit wilde zien in de troosteloos leege toekomst.

⊗ Nooit zou hij vergeten de groote ontzetting die hem aangreep, toen het kinderlijkje druipend werd binnengebracht, de haren plakkend op het bleeke voorhoofd, het lieve, smalle gezichtje verstart, de handen slap en wit op het door modder en kroos bevuilde kielkje, de kousjes geheel afgezakt van de lange, zongebruinde beenen. Als een schrijnende pijn vlijmde in hem nog iedere seconde de vreeselijke angstkreet, dien Wies uitstiet, toen ze zag, hoe het lieve, vochtige gezichtje roerloos bleef onder de aanraking van haar bevende handen. Maar toch — in die groote smart had hij haar kunnen begrijpen. Hij voelde mee haar ontstellende radeloosheid, toen ze, machteloos en gebroken, wreed de lachende margrietten van tafel stiet. Toen ze als een angstig dier heenstormde van de eene kamer naar de andere, om weer terug te keeren naar het bedje, waarop de kleine was neergelegd, en ze, door niets en niemand te kalmeeren, uitgeput neerviel op den grond, de armen voor zich uitgestrekt, het gezicht zenuwschokkend daarin verborgen. Maar daarna. Die vreeselijke uren daarna. Toen ze bleek en bewegingloos als een beeld van leed, staarde, zonder te zien, naar de hoeken van de kamer, waar de duisternis den geheelen dag neergehurkt lag om het licht, dat vaal en onwezenlijk binnenviel door de neergelaten gordijnen, bij de eerste schemering te verdringen. Hij zou haar zoo graag gesterkt hebben door de verzekering, dat hij haar van nalatigheid zelfs niet verdacht. Dat de kleine door een verdrietige samenloop van omstandigheden in dat noodlottig oogenblik van het wankel bruggetje was geplompt, maar dat daar niemand een verwijt voor trof. En heel, heel voorzichtig had hij haar eraan willen herinneren, dat haar verdriet haar het bestaan van hun jongste niet mocht doen vergeten. De jongste, die door Moeders groote zorg voor het oudere broertje, toch al veel had moeten missen. Maar alles was afgestuit op haar botte geslotenheid. „Wies”, zei hij, „Letchen ligt in bed. Ga je haar een nachtzoen brengen?” „Van avond niet, Dick, heusch, van avond niet”, antwoordde ze mat en strak, maar niet onvriendelijk. Hij stond op en legde zijn hand zacht op haar schouder. „Toe, laten we samen even gaan”, drong hij aan. Maar ze antwoordde niet en haar geslotenheid verkilde hem. Omdat hij het Letchen beloofd had, ging hij weer terug naar haar kleine, witte ledikantje. Ze lag al verlangend te kijken. „Komt Mammie niet, Vader?” vroeg ze. „Mammie is ziek, ze heeft veel verdriet, dat weet je wel,” vergoelijkte hij. Zoo bab-

belden zij nog even door. Maar doordat ze veel aan zichzelf overgelaten was geweest deze dagen, en zich daarbij flink vermoeid had, werden haar oogjes al klein van de slaap. En van het leed, dat op allen in huis drukte, had ze maar weinig begrepen en wat ze ervan vatte, was al weer spoedig vergeten. Gewoonte-getrouw frommelde ze met haar poezele handjes een punt van het laken voor haar oogjes en met dien onmisbaren slaaptalisman voor haar blozend gezichtje sloiep ze spoedig in. Hij bleef lang bij haar bedje zitten. En hij deed wat voor sterke karakters het beste is om het leed meester te blijven. Inplaats van te trachten het te ontvluchten, verdiepte hij er zich in. En hij doorleefde de afgevoelen jaren opnieuw. Klaar stond hem weer voor den geest de geboorte van Job op dien mooien najaarsdag; de zonnige jaren daarna. De jaren, waarin het leven gul had geleken als de lente, uitbundig als de zon, vriendelijk als een kindzoen. Toen was de ommekeer in Wies gekomen. Toen had ze zich geestelijk afgezonderd om al haar liefde aan Job te kunnen geven. Omdat hij zwak was, wijdde zij hem steeds al haar zorgen. Geheel haar vrijen tijd offerde ze voor hem op. Uit zijn aanvankelijke fysieke afhankelijkheid groeide een groote vereering voor haar. En toen de jaren kwamen, waarin hij om geestelijken steun vroeg, schonk ze hem die in volle overgave. Zoo bloedde het vroolijke, weldadige leven, dat in de eerste jaren van hun huwelijk geheerscht had, dood. Want al bleef de vriendelijke omgang voortduren, de hartelijkheid, waardeering en toegenegenheid, die de fundamenten van hun samenzijn hadden moeten uitmaken, ontbraken en zoo verslaptte hun liefdeleven tot een geestdoodend sleurbestaan en geestelijke eenzaamheid. Hoe was dat veranderd, toen Letchen kwam! Die heerlijke gezonde schat, die na zeven maanden in de stoel zat en in de elfde al liep! Nu was ze vier, en die vier jaren hadden hem weer nieuwen zonnenschijn gebracht. Want zooals Wies zich aan hun oudste, aan haar jongen, gehecht had, zoo gaf hij al zijn liefde aan het kleine blondje. En juist daarom zag hij de toekomst zoo donker in. Omdat alles, wat Wies steun gegeven had, haar thans ontvallen was. En ware het niet, dat achter het frisch en kleurig pompadour van het bedje het zachte ademgeruisch van de kleine meid geklonken had, dan zou hij in de troosteloze, donkere dagen, die meedoo-

OPENLUCHTSPELEN IN VROEGERTIJD.

KOLVEN OP 'T IJS.

Naar een prent van Romein de Hooghe in het Rijksprentenkabinet.

troostig als regendagen in het najaar. En Dick's weergekeerde opgeruimdheid, als hij dartel als een jongen, met het kleine dikkertje door den tuin holde, of haar, op handen en knieën kruipende, droeg op zijn gewilligen, sterken rug, ontlokte Wies meest slechts een weemoedig lachje. De schaterende, gezonde uitgelatenheid van Dick en de kleine botste steeds af op haar smartelijke eenzaamheid. Maar toen kwam de lente. De zware hyacintengeur hing in de serre; het bleek-paars en frisch-geel van de crocussen in het gazon voor het huis was al verflenst. De Paaschdagen stonden voor de deur. „Zoo weinig wordt de waarde van deze belofterijke dagen beseft”, zei Dick altijd. „Alleen het krentenbrood en eieren eten is het 'm per slot van rekening niet. Wat staat de zomer dan niet hoopvol gereed. Dan geven elke openbarstende knop, iedere juichende vogel, elk zonnig uur, kracht en hoop. Dan is het om ons vol illusies en blijde verwachtingen, als in de harten van een klasse boys, die de schoolbanken verlaten. Dan zijn er wijding en dankbaarheid in de zich overal uitende blijde Opstanding; wijding als in de ziel van een biddend kind, dan lijkt de wijde aarde gul en goed; dan lijkt alles om ons driftig te willen vertellen van den grooten rijkdom, van de machtige beloften van den komenden zomer.” En was het voor hun niet ieder jaar een dubbel feest, omdat zij zich op het Paaschfeest, vóór negen jaar

OPENLUCHTSPELEN IN VROEGER TIJD.
BALSPEL IN DE 17DE EEUW.

Naar een prent van C. van de Passe in Zinne- en Minnebeelden van Cats.

verloofd hadden, en drie jaar daarna, op den Goeden Vrijdag, Job was geboren? Werd het dit jaar niet een evenement, omdat Wies' verjaardag juist samen viel met eersten Paaschdag? ☒ Daarom maakte hij de Paaschdagen ieder jaar tot een schoon feest. Dan zong hij vroeg met de kleuters in den tuin, maakte een wandeling in de frissche, verkwikkende voorjaarslucht, bewonderde het overal uitberstende leven, verstopte gekleurde eieren in het gras, onder den divan en in Mam's travailleuse. En hij voelde zich dan krachtig en vrolijk als een jonge boom, trillend van het stuwend sap.

☒ In de dagen kort voor Paschen sprak hij er over. Hij zat, als vaak 's avonds, voor Letchen's bed en babbelde nog wat met haar. „Hoor eens,” zei hij, „ik dacht eerst, dat je nog te klein was om mee te doen. Maar je wordt nu al gauw vijf, en daarom wil ik een fijn plannetje met je maken. Maar wat ik je vertellen ga, mag niemand weten. Je mag er absoluut met geen mensch over spreken”. Ze beloofde het met heerlijken ernst. „We zullen van de Paaschdagen dit jaar weer een groot feest maken. Want je weet, dat Mammie dit keer met Paschen jarig is óók! We gaan dan, natuurlijk, net als verleden jaar, eerst een eind wandelen.” „En de eieren, Pap?” vroeg ze, struikelend over haar eigen woorden in haar blijde opgewondenheid en groote nieuwsgierigheid. „Ja, de eieren. Die verstoppen we daarna. Maar, daar gaat het nu juist om, op het ei voor Mam schrijf ik een plaatsje, waar ze zoeken moet, en daar verstoppen we dan . . . een prachtig cadeau voor haar.” ☒ Ze kwam van extase overeind en plukte zenuwachtig-blij aan de kant van haar nachtpon. Sprakeloos keek ze hem even aan. „Ja, een cadeau,” herhaalde hij, „we betalen het samen, je spaarpot gaat eraan! Wat denk je van een theemuts, zoo'n groote, rose dame, met een hoog, lichtblond kapsel en hoepelrokken van enkel zij en kant?” ☒ Dien avond sliep ze niet zoo spoedig in als anders. En den anderen morgen kwam ze dansend op haar watervlugge kousebeenen naar beneden. „O, Moeder, Mammie!” juichte ze, „we hebben een geheim! Vader en ik hebben een geheim! Ik mag er met niemand over spreken!” ☒ Met hetzelfde ongeduld, waarmede ze, vaak met koddige verwarring, de „nachtjes-slapen” aftelde die haar van haar eigen verjaardag scheidde, keek ze nu voortdurend op de klok, al kon ze geen anderen tijd lezen dan half zeven — het uur van naar bed gaan. ☒ Wies bracht haar dien avond naar boven. En toen ze voor Mam's knieën stond, die groote krullen zette in heur haar, kon ze het groote gewicht van het lang gezwegen geheim niet langer dragen, en vertrouwde ze Wies toe: „O! heerlijk, Moeder, vóór we morgen gaan zoeken, verstoppen Vader en ik wat voor U. Iets prachtigs! En ik mag niet zeggen, wat het is! U dacht misschien dat het een kanten dametje was, met zoo'n groote, rose rok, maar het is géén theemuts, hoor, het is héúsch geen theemuts!” ☒ De wandeling ging Paaschmorgen niet door. Want Letchen was niet te houden. Ze trok Wies de slaapkamer uit en schaterde al toen ze gedrieën in de gang liepen. Natuurlijk liet ze Mam eerst zoeken op alle onmogelijke plaatsen. Maar toen Moeder „warm” was, en eindelijk „gloeiend warm”, en het pak onder het groote bureau uitkwam, toen kneep ze met haar kleine knuistje Dick gevoelig in zijn neerhangende hand. ☒ Wies maakte het pakje open en vond het versierde

ei met de veelzeggende wenk „zoek in klerkast”. En daar stond de tea-cosy in verblindende pracht en gedistingeerde gratie, zóó mooi, dat zelfs Letchen er even stil van werd. Maar Wies nam het kostelijke pronkstuk op en lachte, lachte een heerlijken, milden, zonnigen lach. Er kwam een helder licht in haar oogen en ze nam de kleine meid spontaan op en kuste haar op het verbaasde gezichtje, terwijl groote, weldadige tranen haar ongehinderd over de wangen liepen. ☒ Dick stond er wat beduusd bij. „Ik heb 'r ook de helft an betaald, Wies!” zei hij oolijk. ☒ Zooals in midden-zomer na een regenbui de lucht plotseling openbreken en weer verhelderen kan, en de zon weer opnieuw stralend en mild haar licht en warmte rondzendt, zoo vielen plotseling veel miskenning en wanbegrip tusschen hen weg. Ze stak bei haar handen naar Dick uit en er kwam een helder licht in haar oogen. „Waarom moet je nou huijen, Mam?” vroeg Letchen verwonderd. Ze had verwacht dat er een rondedans door de kamer gemaakt zou worden, dat er een luid jubellied aangeheven zou zijn. Maar Wies pakte haar weer, en lachte. Lachte, omdat het tòch een theemuts was. ☒ Zoo stonden ze voor de geopende serre-deuren in het lachende, krachtige voorjaarszonnetje met blijde harten uit te zien in de wazige verte. En Letchen keek ongewoon-stil door niet begrijpen naar Mam, bij wie nog een traantje biggelde in het kleine rimpeltje langs haar neus. Maar ik begreep Mam wèl. Want . . . ik ben Dick!

HENRI VAN DER HORST.

VAN MENSCHEN EN DIEREN

2) door G. D. ROBERTS

TOEN zocht hij de dichtstbijzijnde beschaduwde plek op en ging zitten met zijn rug tegen een boom en met zijn blikken gericht op het kreupelhout om te rusten en zijn kansen te overwegen. Hij was ontzettend slaperig na zijn heelen nacht van zwemmen en de dagen van angst en spanning, die daaraan waren voorafgegaan, maar hij wou niet gaan slapen voor hij alles grondig overdacht had. Spoedig werd het denken hem echter onmogelijk. Toen hij bemerkte, dat, al spande hij zich ook nog zoo in, zijn oogleden telkens dichtvielen en allerlei fantastische beelden voor zijn geest verschenen tusschen het eene heldere moment en het andere, klom hij in den boom, draaide eenige takken in elkaar om steun te hebben en viel dadelijk in een vasten slaap. ☒ Eenige uren lang, tijdens de geweldige hitte van den middag en een heel stuk van den namiddag, sliep hij den zwaren slaap der uitputting, maar tenslotte werd hij wakker door honger en door de pijn tengevolge van zijn kleine en lastige rustplaats. Hij wreef zijn verstijfde ledematen tot het bloed er weer krachtig doorheen stroomde en toen, ziende dat deze boom juist geschikt

OPENLUCHTSPELEN IN VROEGER TIJD.
RAKETTEN.

Naar een prent van C. van de Passe in Zinne- en Minnebeelden van Cats.

was om hem voorloopig tot schuilplaats te dienen, daar hij hem vlug kon beklimmen, brak hij een aantal takken af en vlocht een tamelijk stevigen bodem, waarop hij kleine takken en bladeren legde, tot hij er een behoorlijk bed van gemaakt had. Dat gaf hem een geruststellend dierlijk gevoel van bezit. Hij had een nest — iets, dat een thuis voorstelde. Daarna klauterde hij naar beneden en ging naar iets eetbaars zoeken. ☼ Hij zag spoedig dat de voedselvoorziening — al was ze ook niet schitterend — hem geen last zou geven. Hij had niet anders te doen dan van zijn boom uit de hand uit te steken naar dien ernaast om zooveel rijpe mangostans te hebben als hij maar wenschen kon. Op een honderd pas afstand was een boschje wilde bananen. Hij was overtuigd, dat hij in de nabijheid de voedzame doerian zou vinden en massa's sappige schelpdieren in de binnenzee. Nadat hij voorzichtig zijn honger gestild had met mangostans en bananen, brak hij een dunnen maar zwaren tak af, waarvan hij een knuppel vormde en toen — naakt als de eerste mensch, die uit de boomtoppen neerdaalde om den voorrang aan zijn viervoetige mededingers te betwisten — trad hij uit de schaduw en stapte bijna trots naar den waterkant. Sterk en lenig en in uitstekende conditie, boezemden zijn naaktheid en zijn gebrek aan verdedigingsmiddelen hem geen vrees in, maar versterkten integendeel zijn voornemen om de gevaren, die hij wist dat hem te wachten stonden, moedig het hoofd te bieden. ☼ Hij zag nu, dat het strand bezaaid was met wrakhout en restanten van het wrak. Na veel kiezen en keuren zocht hij daaruit een lat met een ijzeren punt, die een veel degelijker wapen vormde dan zijn ruwe tak. Bemerkend, dat ze goed in evenwicht was en makkelijk te hanteren, wierp hij een uitdagenden blik langs de dichtbegroeide oevers met hun onbekende dreigende gevaren, en ging daarna de

IN HET PARK VAN HET LOO, MET GEZICHT OP DE BLOEMISTERIJ.

lekkerste schelpdieren zoeken voor zijn avondmaal. Hij nam ze mee naar zijn boom en daar, met zijn rug tegen den stam zittend, deed hij een stevig maal alvorens hij naar zijn schuilplaats tusschen de takken krom. ☼ Tot dien tijd had hij geen ander teeken van leven bemerkt dan een paar apen, heel veel parkieten en kakatoe's en een vlucht rose flamingo's. Uit het feit, dat wat van het wrak was aangespoeld, niets was weggenomen — ofschoon er veel bij was, dat de belangstelling van een wilde zou opwekken — maakte hij op, dat deze streek niet door menschen bewoond, of bezocht werd. Als ze door een der groote diersoorten bewoond werd, zou dit ongetwijfeld tegen zons-
 ondergang blijken, daar zij dan naar de rivier zouden komen om te drinken. ☼ Hij behoefde niet lang te wachten om de juistheid zijner redeneering bewaarheid te zien. Toen de ondergaande zon nog vlak door de boomen scheen en de lucht nog gloeide met zwakken glans, bemerkte hij een zwaar getrappel in het struikgewas en zag hij een kudde wilde buffels afdalen naar het stroompje. Zij waren ongeveer honderd meter meer stroom-op dan waar Johns' boom stond, maar toch dicht genoeg bij, dat hij kon zien wat soort van dieren het waren. ☼ Als die knapen hier zijn, mompelde hij verdrietig, dan zijn er ook luipaarden en misschien zelfs wel een of twee tijgers. Ik zal mijn oogen goed open moeten houden. ☼ En hij nam zich voor, zich den volgenden dag meer

wapens te verschaffen, speciaal iets in den vorm van een lans of speer, zoodat hij op grooteren afstand kon vechten dan hem met zijn knuppel mogelijk was. Hij dacht met weemoed aan zijn repeteer-geweer en zijn paar mooie revolvers, die met het schip mee naar den kelder waren gegaan. Na die nuttelooze droomen, matigde hij zijn verlangens tot een goeden boog met pijlen, dien hij zich spoedig genoeg zou kunnen maken als hij maar een mes had. Maar dat was net zoo 'n ijdele droom als die van zijn geweer en pistolen. Hij kwam met een vreugdeloozen lach tot de werkelijkheid terug, zette zijn borst vooruit, bekeek kritisch zijn lange, krachtige handen en de spieren van zijn naakt lichaam, en plotseling bezielde door de gedachte, dat hij nu teruggekomen was tot den oertoestand van den mensch, legde hij de gelofte af, dat hij allen aanvallers zou toonen, dat hij een hooger ontwikkeld dier was dan welk hunner ook. ☼ Zooals het in de vrije natuur zoo vaak gaat, behoefde hij niet lang te wachten om zijn voornemen ten uitvoer te brengen. Het riviertje, dat langs zijn boom stroomde, had nauwelijks tijd gehad weer helder te worden na de verontreiniging tengevolge van de komst der buffels, toen een paar kleine herten er bij kwamen om te drinken. Bevreesd voor een hinderlaag, kwamen zij daar waar de oever vlak was, bijna juist onder John's boom, en dronken angstig, ieder oogenblik beurtelings den kop

opheffend om de wacht te houden. Niettegenstaande al hun waakzaamheid konden zij den vijand niet zien, die ze tersluiks volgde. Het was een lenige, levendig - gevlekte tijgerkat, die geluidloos als een schaduw achter ze aan kroop, steeds zorgend achterde bescherming van Johns' boom te blijven. Toen zij aan den voet van den boom was gekomen, legde de groote kat zich plat op den grond neer en keek voorzichtig rond, blijkbaar in twijfel of ze dicht genoeg bij was om met succes op haar buit toe

te springen. ☼ Voor zij tot een besluit was gekomen, schenen de lange, waakzame ooren der herten het geluid van een bedreiging uit de jungle te hebben bemerkt. Een deel van een seconde bleven beiden onbewegelijk staan, met oogen, oogen en neuzen naar het geluid gericht. Toen, met een srong zoo licht, dat het leek alsof ze door een ademtocht opgeheven waren, sprongen zij over het stroompje heen en vluchtten langs het strand. ☼ De tijgerkat liet in haar teleurstelling al haar lange, witte tanden zien en kromp pijlsnel in den boom van waar uit zij terugkeek over haar pad, om te zien wat haar prooi verschrikt had. Toen ze niets zag, wou ze hooger klimmen om een beter uitzicht te hebben — en keek pal in de onbewegelijke oogen van den man, die over den rand van zijn „nest" in de hare keken. ☼ Zij kromp ineem met een kwaadaardigen kreet, de ooren vlak tegen den kop gedrukt, en bleef ineengedoken op haar tak zitten van waar zij naar boven staarde in de oogen van den man. Maar Johns beschouwde een tijgerkat niet als een dier, dat de moeite waard was ernstig te nemen. Voor hem was 't niet meer dan een soort hooger staande wilde kat. Maar toch wilde hij haar en haar soortgenooten niet in zijn boom hebben. ☼ „Opgerukt, marsch!" beval hij luid en klapte daarbij in zijn handen. Het verbaasde dier viel met stijven, opgezetten staart, uit den beheksten boom en rende naar de jungle. ☼ „Dat is goed genoeg voor dieren van jouw soort" zei de man lachend en ging zijn bed wat gemakkelijker opmaken.

(Wordt vervolgd).